

anden Gjæld. Saaledes forholder det sig jo imidlertid ikke med Afgifterne til Kommunen, som jo have været i stadig Stigen i den sidste Menneskealder, og som for den væsentligste Del har maattet bæres af Hartkornet, saavel Byrderne til Sognekommunerne som Byrderne til Amtskommunerne og gjennem Amtskommunerne til Statsforanstaltninger, der i Grunden ikke i fjerneste Maal have en kommunal Karakter. Der har jeg tidligere nævnt, og det ærede Medlem har gjentaget det idag, at Udgifterne til Sindsygeanstalterne hvile i alt væsentligt paa Hartkornet, og, som det forekommer mig, uden at der kan ansøres noget Virkeligt til Forsvar derfor. At forhindre de kommunale Byrders Stigning, tror jeg ikke er muligt, og det er tvivlsomt, om det engang vilde være rigtigt, idet jeg antager, at der ialtsald for en stor Del indvindes tilsvarende Goder for de forøgede Udgifter for en væsentlig Del; men der kunde vel være Tale om en bedre Fordeling af de kommunale Byrder end som nu, saaledes at de ikke i samme Grad som nu kom til i Landkommunerne væsentlig at hvile paa Hartkornet. Dette er imidlertid en Opgave, som er meget vanskelig at løse. Det ærede Medlem rettede en Opfordring til mig om at undersøge, i hvilken Grad Statens Jernbanevæsen maatte antages i Fremtiden at komme til at tynge paa Statskassen gennem formindskede Indtægter og forøgede Udgifter. Jeg forstod idetmindste det ærede Medlem saaledes, at han tog Sigte paa begge disse Faktorer. Formindskede Indtægter vilde jo kun eller iandsynligvis kun komme tilstede gennem en formindsket Betaling for Benyttelsen af Jernbanerne, og i saa Tilfælde faar man jo trøste sig ved, at det, som Statskassen udsatte sig for at tabe som Drifts-entreprenør, kom Befolkningen til at vinde. Imidlertid antager jeg ikke, at man behøver at nære nogen Frygt for, at Indtægterne af Statsbanerne vilde formindskes. Skulde man paa et enkelt Punkt komme til en Nedsættelse af Tarifen, antager jeg ogsaa, at den stigende Benyttelse vil veie op derimod. Noget ganske Andet er det derimod, at der stilles — jeg tror, jeg kan sige: stigende Krav til Staten som Shændehaver af Jernbanenettet her i Landet, stigende Krav til en videre Udstrækning af Nettet og til en bedre Udstyring af det, som allerede er tilstede — Krav, som vel efterhaanden kunne gjøre en Finansminister noget betænkelig. Det vil ikke være muligt for mig uden Indenrigsministerens Hjælp at skaffe en Oversigt over, hvad der kunde antages fra Regjeringens Side at være de fornuftige

Kravs Omfang, Omfanget af de fornuftige Krav, der kunde stilles til Regjeringen, eller af de fornuftige Forslag, der kunde fremsættes fra Regjeringens Side. Men selv om jeg med Indenrigsministerens Bistand tilvebrengte en saadan Tabel, vil der jo i Virkeligheden ikke være Meget opnaaet derved, da man jo ser, at endog saa disse Foretagender, som tidligere have været betragtede som staaende udenfor den politiske Strid, ogsaa nu i den senere Tid blive mere eller mindre stærkt paavirkede deraf, saa at man nok kan udlaste Programmer i saa Henseende, men disse ville sagne en væsentlig Betingelse for at være nyttige paa den Maade, som det ærede Medlem fra Frederiksborg (Dinesen) mente det, nemlig at have Sandsynligheden af en Virkeliggjørelse for sig. Raster man Bliffet tilbage paa Fortiden, da er det naturligtvis ikke vanskeligt at oplyse om, hvor Meget man i Gjennemsnit har anvendt af Statskassen aarlig paa lignende Foretagender, men en Slutning fra Fortiden til Fremtiden er jo i disse Forhold meget usikker. Jeg vilde saaledes kunne oplyse det ærede Medlem om, at der til disse produktive Foretagender, der have deres Plads paa Finanslovens § 27 II., med de nødvendige Tilføjninger og Gradragninger, vil være anvendt i Gjennemsnit i de sidste 8 Aar et Beløb af noget over 3½ Million om Aaret, 3,800,000 vil omtrent være Gjennemsnittet, men det maa jo erindres, at det først er i de to sidste Aar, at Staten har havt det sjældneste Jernbanenet i sin Haand, og de Krav, der ere stillede paa Sjælland, have ikke endnu kunnet virke ind paa den Oversigt, som jeg her har givet. Spørger man, hvormeget Statskassen vil være istand til at undvære af sit nuværende Overskud, naar vigtige Statsformaal ikke skulle tilside sættes af Mangel paa Pengestrækter, eller naar man ikke skal søge nye Hjælpemidler for at faae det fornødne, saa er det ikke Noks, at man ser hen til, hvor stort Statskassens Overskud har været i Gjennemsnit i Løbet af de senere Aar — Overskud forstaaet saaledes, at det er Formuefremgangen, man tager, thi Et er, hvor stor Formuefremgangen har været, et Andet, hvormeget man har som Kasseoverskud, og det er egentlig dette Sidste, det kommer an paa. Dersom jeg ikke husker feil, er det under disse Forhandlings Gang blevet nævnt, at vi havde Raad til at undvære de meget omtalte c. 3½ Million, Krigsstattdens Beløb, da Statens Overskud var 5 Millioner. Jeg tror, at det var det Tal, der blev nævnt, og dette Tal, 5 Millioner, som Udtryk for Formuefremgangen skal jeg ikke indvende noget Væsentligt imod; efter